

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXXIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

VTRVM SCIENTIA DEI POSSIT AV-
geri, vel minui, vel aliquo modo mutari: vtrunque
enim videtur posse probari.

D I S T I N C T. XXXIX.

PRæterea quæri solet: Vtrum scientia Dei pos-
sit augeri vel minui, vtrunque enim videtur
posse probari. Quod enim diuina sciētia pos-
sit augeri vel mutari, hoc modo probatur: q̄a po-
test De⁹ scire quod nunquam scit. Est enim aliquis
qui non est lecturus hodie, & tamen potest esse, vt
legat hodie: potest enim hodie legere. Nihil autē
potest fieri, quod non possit à Deo sciri. Potest ergo
Deus scire hunc lecturum hodie: potest ergo al-
iquid scire quod non scit: ergo potest eius sciētia
augeri vel mutari. Eademq; videtur posse minui
est enim aliquis hodie lecturus quem Deus scit le-
cturum. At potest esse, vt nō legat: ergo potest De-
us non scire hunc lecturum: potest ergo non scire
aliquid q̄ scit: ergo potest minui eius sciētia vel mu-
tari. Ad quod dicimus, quia Dei scientia omnino
immutabilis est, nec augeri potest vel minui. Nā
vt ait Aug. in 15. lib. de Trin. Scientia Dei est ipsa
sapētia, & sapiētia est ipsa essētia siue substātia Dei
q̄a in illi⁹ nature simplicitate mirabili, nō est aliud
sapere, & aliud esse, sed quod est sapere, hoc est
esse. Ideoq; nouit omnia verbum, quē nouit pater
sed ei nosse de patre est. sicut esse: nosse enim & esse
ibi vnum est. Et ideo patri sicut esse non est à filio
ita nec nosse. Proinde tanquam seipsum dicens
pater genuit verbum sibi coæquale per omnia
Non enim seipsum integrè perfectèq; dixisset, si al-
iquid min⁹ aut amplius esset in eius verbo, quam
in se ipso. Hoc est ergo omnino verbū q̄ pater, nō
tamē est pater: q̄a iste fili⁹, ille pater. Sciunt ergo
inuicē pater & fili⁹, sed ille gignendo, iste nascēdo

Cap. 13. ver-
sus finem.

Eodem libro
c. 14. in prin.

Et omnia quæ sunt in eorum scientia, in eorum sapientia, in eorum essentia, vnusquisque eorum simul videt, non particulatim aut sigillatim velut alternatè conspectu hinc illinc: & inde huc: & rursum inde, vel inde in aliud atq; aliud: vt aliqua videre nō possit, nisi nō vidēs alia: sed omnia simul videt, quorum nullum est q̄ nō semper videat & sciat. Eius itaque scientia inamissibilis & inuariabilis est. Nostra v. scientia, & amissibilis, & variabilis, & receptibilis est: q̄ nō hoc est nobis esse, q̄ sapere vel scire. Propter hoc sicut nostra sciētia illi scientiæ Dei dissimilis est, sic & nostrū verbū quod nascitur de scientia nostra, dissimile est illi verbo quod natum est de patre scientia. Ex hac auctoritate clare ostenditur, scientiam Dei omnino inuariabilem esse, sicut ipsa essentia Dei omnino inuariabilis est: & quod pater & fili⁹ cum spiritu Sancto simul omnia sciunt & vident. Sicut ergo non potest augeri vel diminui diuina essentia, ita nec diuina scientia: & tamen conceditur posse scire quod non scit, & posse non scire quod scit: quia posset aliquid esse subiectum eius scientiæ, quod non est, & posset non esse subiectū aliquid q̄ est, sine permutatiōe ipsius scientiæ.

Oppositio, an Deus possit nouiter vel ex tempore scire vel præscire aliquid. B

Hic opponitur à quibusdam ita. Si Deus potest aliquid scire vel præscire, quod nunquā sciuit vel præsciuit: potest ergo ex tēpore aliquid scire vel præscire. Ad quod dicimus. Potest quidē Deus scire vel præscire omne quod potest facere, & potest facere quod nunquā fiet. Potest ergo scire vel præscire quod nunquam fiet, nec est, nec fuit: nec illud scit vel sciuit, neq; præscit vel præsciuit, quia scientia eius non est nisi de his, quæ sunt vel fuerunt vel erunt, præsciētia nō est nisi de futuris. Et licet possit scire vel præscire, quod nunquam est vel erit, nō

P 5 tamen

Eodē lib. c. 14 paulo inferius.

Eodē lib. c. 13. in fine.

Responsio.

tamen potest aliquid scire vel præscire ex tempore. Potest utique scire vel præscire quod nunquam est, nec erit, nec illud scitum vel præscitum est ab æterno: nec tamen potest incipere scire vel præscire illud, sed ita potest modo scire, vel præscire sicut potest scisse vel præscisse ab æterno. Si enim dicatur eum modo posse scire vel præscire quod ab æterno non sciuit vel præsciuit, id est, ita quod ab æterno non sciuerit vel præsciuerit, quasi utrumque simul esse possit, falsum est. Si vero dicas eum posse modo scire vel præscire quod ab æterno non sciuit vel præsciuit, id est, habere potentiam sciendi vel præsciendi ab æterno & modo aliquid, nec tamen illud præscitum est vel futurum, verum est. Non potest ergo nouiter vel ex tempore scire vel præscire aliquid: sicut non potest nouiter vel ex tempore velle aliquid, & tamen potest velle quod nunquam voluit.

Utrum Deus possit scire plura quam scit. C

Item à quibusdam dicitur Deus posse plura scire quam sciat: quia potest omnia scire quæ scit, & potest aliqua facere quæ nunquam erunt, & illa potest scire: non enim aliqua incognita facere potest. Si vero omnia essent quæ modo sunt, & alia quædam facere: quæ non sunt, nec erunt, & illa omnia sciret pro certo, plura sciret, quam modo sciat: nec tamen eius scientia augeri potest, quia hoc totum fieri posset sine mutabilitate scientiæ. Constat ergo Dei scientiam omnino esse immutabilem, nec augeri posse vel minui: sed ei subiecta.

Quod videtur aduersum illi sententiæ, qua supra dictum est,

Deum semper & simul scire omnia. D

Ei vero quod prædictum est, scilicet, quod Deus omnia sepe videt & simul, videtur obuiare quod ait. Hier. in expositione Abacuc: Absurdum est, inquit, ad hoc deducere Dei maiestatem, ut sciat per momenta singula quot pulices nascatur, quot ve-

morian-

*Tom. 6. in
explanatio-
ne huius,
mundi sunt
oculi tui
cap. 1.
Abacuc.*

morianur, quota pulicū & muscarū sit multitu-
do, quotve pisces natent in aquis, & similia. Nō si-
mus tā fatui adultores Dei, vt dum prouidentia
eius etiā ad ima retrudimus, in nos ipsos iniuriosi
simus, eandem irrationabilium & rationabilium
prouidentia esse dicentes. Hic videtur dicere Hie-
ron. quod Deus illorū minimorum scētia siue
prouidentiam nō habeat: quod si hoc est, tunc nō
omnia simul scit & semper. Ex tali itaq; sensu illud
dictum esse nouerimus, vt Deū illa alternatim vel
particulatim scire neget, vt per diuersa temporū
momēta sic illa cognouit, sicut per varia momēta
illorum quēdam deficiūt, quēdam incipiunt. Ne-
que illis alijsq; irrationabilib⁹ ita prouidet, quē-
admodum rationabilib⁹, nūquid enim vt ait Apo-
stolus, cura est Deo de bobus, & sicut non est cura
Deo de bob⁹, ita nec de aliis irrationabilib⁹. Dicit
tamē scriptura, quia ipsi est cura de omnib⁹. Pro-
uidentiam ergo & curam vn̄uersaliter de cunctis
quæ condidit habet, vt habeat vnumquodq; quod
sibi debetur & conuenit. Sed specialem prouiden-
tiam atque curam habet de rationabilibus, quib⁹
præcepta tradidit, eis que recte viuendi legē præ-
scripsit, ac præmia promisit. Hanc prouidentiam
& curā de irrationabilib⁹ non habet. Ideo dicit A-
post. quia non est cura Deo de bobus: prouidet ta-
men omnibus & curat, id est, gubernat omnia, qui
omnib⁹ solem suum facit oriri, & pluuiā dat. Scit
itaque Deus quāta sit multitudo pulicum, culicū
& muscarum & piscium, & quot nascantur quotve
moriātur: sed non scit hoc per momenta singula:
immo simul & semel omnia. Neq; ita scit, vt ean-
dē habeat prouidentiam irrationabilium & ratio-
nabilium, id est, vt eodem modo penitus prou-
ideat irrationabilibus & rationabilibus. Ratio-
nabilibus enim & præcepta dedit, & angelos ad cu-
stodiam delegauit.

1. Cor. 9. 4.
Sap. 12. 6

Breuis

*Breuis summa prædictorum cum additione
quorundam.*

Sicut itaque & immutabiliter scit Deus omnia quæ fuerunt, & sunt, & erunt, tam bona quam mala: præscit quoque omnia futura, tam bona quam mala.

QVIDSITPRÆDESTINATIO

Et in quo differat à presentia.

DISTINCT. XL.

*August. ad
prin. ca. 10,
in tom. 7.*

PRædestinatio vero, de bonis salutaribus est, & de hominibus saluandis, ut enim ait August. in li. de prædest. sanct. Prædestinatio est gratiæ præparatio, quæ sine præscientia esse non potest. Potest autem sine prædestinatione esse præscientia. Prædestinatione quippe De⁹ ea præsciuit, quæ fuerat ipse factururus: sed præsciuit Deus etiam quæ non esset ipse factururus, id est, omnia mala. Prædestinavit eos quos elegit, reliquos vero reprobavit, id est, ad mortem æternam præsciuit peccaturos.

An aliquis prædestinatorum possit damnari, vel reproborum saluari.

*Ad prin. ca.
13. in To. 7.
Apoca. 3. d*

A Prædestinatorum nullus videtur posse damnari, nec reproborum aliquis posse saluari. Vnde August. in lib. de correctione & gratia. In apocalypsi, inquit, dicitur. Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. Si alius non est accepturus nisi iste perdiderit, certus est electorum numerus, id est, non potest augeri vel minui. Ad hoc autem obiiciunt quidam, nitentes probare numerum electorum posse augeri & minui sic. Posset De⁹ non apponere gratiam quibus apponit, & posset subtrahere quibus non subtrahit: quod si faceret, utique dānaretur: posset ergo dānari isti qui tamē saluabuntur: posset itaque minui electorum numerus, ita etiā posset augeri, quia posset apponi gratia quibus non apponitur,

Oppositio.